

**Зовнішнє незалежне оцінювання 2011
року з української мови та літератури
(Основна сесія №2)**

Тест

Частина 1

Українська мова

Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.

(1) На невеличкій прогалині тут, посеред гори, розкинулася пасіка. (2) Високі дерева, підіймаючи *на/зустріч* сонцю своє густе гілля, оточують її з усіх боків. (3) *У/середині* росте трава, з квітками рясно помішана, та стоїть із десятків вуликів. (4) Сонце кидає *з/верху* хвилі тепла і золоті бджоли бринять у повітрі. (5) Ось щось торкнулося моєї руки: це одна з бджілок неспішно поповзла *по/моєму* ліктю. (6) А я стою, затамувавши подих і [...].

1. Синонімом до слова «*підіймаючи*» в другому реченні може бути
  - А підбираючи
  - Б підносячи
  - В підвищуючи
  - Г підтягаючи

2. Доречне завершення останнього речення наведено в рядку
  - А свердлячи очима буяння природи.
  - Б виграючи очима на буяння природи.
  - В скинувши очі на буяння природи.
  - Г втопивши очі в буянні природи.

3. Окремо в тексті пишеться сполука слів
  - А на/зустріч
  - Б у/середині
  - В з/верху
  - Г по/моєму

4. У називному відмінку вжито в тексті іменник
  - А хвилі
  - Б бджоли
  - В руки
  - Г подих

5. Уточнювальною обставиною ускладнено речення
  - А перше
  - Б друге
  - В третє
  - Г шосте

6. Складним безсполучниковим є речення
- А перше
  - Б третє
  - В четверте
  - Г п'яте
7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
- А другому
  - Б третьому
  - В четвертому
  - Г п'ятому
8. На другий склад падає наголос у слові
- А кропива
  - Б псевдонім
  - В запитання
  - Г ознака
  - Д осока
9. Апостроф треба писати на місці обох пропусків рядка
- А рел..єф міжгір..я
  - Б з..їсти пів..яблука
  - В присв..ятити сім..ї
  - Г сер..йозний об..єкт
  - Д люб..язна конс..єржка
10. Неправильно утворено форму слова у варіанті
- А кілограм помідор
  - Б недбале ставлення
  - В тритомне зібрання
  - Г з усякого приводу
  - Д зробити навпаки
11. Помилково вжито слово в рядку
- А ювілейні міроприємства
  - Б громадянське суспільство
  - В парламентська республіка
  - Г непримиренні опоненти
  - Д прикордонна територія
12. Помилково утворено слово
- А виконавиця
  - Б гардеробниця
  - В кравчиня
  - Г вихователька
  - Д спортсменка

13. Неправильно побудовано речення

- А** Ви ніколи не замислювалися, чому в давнину число «сім» було популярним і оточеним таємничістю?
- Б** Слід пам'ятати, що ґрунти набагато менше здатні до самоочищення та самовідновлення, ніж повітря або вода.
- В** Починати приготування уроків бажано з письмових завдань, а потім варто братися за усні.
- Г** Твори сучасних українських письменників і майстрів слова минулих століть привернуть увагу до вічних тем буття.
- Д** Годинники — це штучно створені предмети, які інформують людину про час і який є дуже важливим ресурсом.

14. Правильно написано всі слова в рядку

- А** розрівняти, скалічений, безцільний, сповідати, прізвище
- Б** зжувати, безцензурний, пригірський, сцілення, зсунути
- В** предобрый, стискач, беспечний, сформувати, роз'їхалися
- Г** схований, схибити, розскроїти, беззаконня, примружити
- Д** безсторонній, розмноження, схопити, премара, безлад

15. Літеру и треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка

- А** д..ктант, такс..ст, Лейпцц..г
- Б** Ч..каго, х..мера, функт..я
- В** кред..т, д..плом, Шексп..р
- Г** Ч..лі, реж..м, тр..умфатор
- Д** Ватт..кан, д..намо, х..рург

16. Прочитайте уривок.

*І трудний хліб черствий, щоден(1)ий, і темні многотрудні дні,
І в снах — Ел(2)ади і Афін та хмурі степові вогні.
А поруч, як весталка сон(3)а, вартує жертовн(4)ик вона,
Проста, земна моя Мадон(5)а, проста, земна моя жона.*

Подвоєні літери слід писати на місці всіх цифр, окрім

- А** 1
- Б** 2
- В** 3
- Г** 4
- Д** 5

17. Помилку у творенні ступенів порівняння прикметників допущено в рядку

- А** коротший, щонайкращий
- Б** ближчий, більш гарячіший
- В** добріший, найменш удалий
- Г** цікавіший, якнайдорожчий
- Д** вужчий, найменш потрібний

18. Двокрапку треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено)
- А Вже тиха осінь ходить берегами на вербах трусить листячко руде.
  - Б Сашко задихався та зморився більше години вони бігли з Сіроманцем.
  - В Сонце зайшло степові озера стали на якийсь час темно-червоними.
  - Г Брязне клинок об залізо кайданів піде луна по твердинях тиранів.
  - Д Спочатку Тимко образився і хотів піти потім передумав і залишився.
19. Кількість звуків і букв однакова в кожному слові рядка
- А походжає, якість, їстоньки, яблунька
  - Б кукурудза, п'ятниця, український, п'ять
  - В гайок, об'єднування, сьогодні, їдуть
  - Г серйозний, щебечуть, джміль, рясний
  - Д рюкзак, рядно, перемивають, кар'єра
20. Неправильно побудовано словосполучення на позначення часу
- А десять (хвилин) на десяту
  - Б чверть на одинадцяті
  - В без п'ятнадцяти десяти
  - Г пів на дванадцяті
  - Д за п'ять (хвилин) шоста
21. Помилку в написанні особових закінчень дієслів допущено в рядку
- А прочитаєте, змелете
  - Б створимо, розв'яжемо
  - В розгорнемо, клеєте
  - Г кричите, полють
  - Д скажемо, напишемо
22. Поширене означення не відокремлюється в реченні (розділові знаки пропущено)
- А Розтривожений думками він до самого ранку не міг заснути.
  - Б Квітки омиті холодними росами розтулюють повіки-пелюстки.
  - В Ніколи я співати не покину про землю повну щастя і краси
  - Г Акації стояли саме в цвіті завітчані безліччю білих китиць.
  - Д Удалині виднілися облиті сонячним багрянцем верхівки сосен.
23. Правильно написано всі займенники рядка
- А дехто, ніякий, скільки-небудь, абищо
  - Б ніщо, будь-який, де-котрий, ніскільки
  - В будь-що, якийсь, аби-хто, що-небудь
  - Г нічий, хто-небудь, де-який, будь-чий
  - Д будь-хто, якийсь, ніякий, хто-зна-що

24. З'ясуйте вид наведених простих речень.

Вид речення

- 1 називне
- 2 означено-особове
- 3 неозначено-особове
- 4 безособове

Приклад

- А Яку ще хочем більшу славу укласти в блідість власних слів?
- Б Криштальний промінь сміливого сонця.
- В Мовчанка мудрості довкола.
- Г Заморосило осінь у сльозу.
- Д Таких чекають все життя заради миті.

25. Визначте, який вид підрядного відповідає кожному фрагментові складного речення.

Вид підрядного речення

- 1 з'ясувальне
- 2 означальне
- 3 допустове
- 4 наслідкове

Фрагмент речення

- А Це був такий день, що ...
- Б Там, де ..., листя було прозоре.
- В Погода стояла сонячна, так що ...
- Г Упав додолу перший лист, хоча ...
- Д Здавалося хлопцеві, що ...

26. Приєднайте до частини «*Лелеки повернулися до рідного гнізда...*» запропоновані варіанти та з'ясуйте тип кожного з утворених речень.

Варіант завершення речення

- 1... як заструменіли весняні ручаї.
- 2... і заходилися його лагодити.
- 3... і враз ожила простора садиба.
- 4... перелетівши сині моря.

Тип речення

- А просте з відокремленими членами
- Б просте з однорідними членами
- В складнопідрядне
- Г складносурядне
- Д складне безсполучникове

27. Доберіть синоніми до поданих фразеологізмів.

Фразеологізм

- 1 море по коліно
- 2 хоч вовком вий
- 3 з доброго дива
- 4 за всяку ціну

Синонім

- А на все горло
- Б хоч кричи
- В що б там не було
- Г мов з гуски вода
- Д ні сіло ні впало

28. Визначте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Дослідження **(1)вчених** доводять, що людину, яка не привчила **(2)себе** працювати напружено, **(3)долаючи** звичку **(4)зайвий** раз відпочити, чекає обмеженість мислення, відмова від усього творчого.

- А іменник
- Б прикметник
- В займенник
- Г дієприкметник (форма дієслова)
- Д дієприслівник (форма дієслова)

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.

Шлях до національного самоусвідомлення

(1–4) Квітник життя людства на Землі складається з багатьох націй, народів, країн. Серед них немає гірших чи кращих, добрих чи злих, потворних чи вродливих. Кожна нація — це велика особистість, що несе в зернині своєї душі скарб великої любові, краси, добра, справедливості, гармонії.

(5–9) Кожна сучасна нація — це також і продукт історії, це потік, у який влилися свого часу інші великі чи малі нації й народи. Тому якщо первісні нації можна розглядати як ноти у своєму звучанні, то сучасні нації — це складні поліфонічні акорди. Або якщо первісні нації розглядати як чисті кольори спектру, райдужні кольори, то сучасні нації — це складні багатокольорові малюнки.

(10–13) Якими різними є люди, котрі приходять на Землю зі своїми завданнями й утілюють ці завдання настільки, наскільки це виявляється для них можливим завдяки комплексу обставин, такими різними є народи, нації, і кожна з них має свою місію, провідну ідею буття на цій Землі.

(14–19) Життя великих індивідуальностей — націй — підпорядковане законам ритму, відбувається відповідно до циклів. В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з'являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно... Є нації з великим історичним минулим, а є нації молоді, що проходять через етап становлення як цілісна людська спільнота.

(20–35) Етноісторичне коріння українського народу безпосередньо пов'язане з географічним положенням. Із прадавніх часів на землях сучасної України жили землероби. З геологічної точки зору, сучасна Україна розташована на одній з найстабільніших платформ світу й не була затоплена світовим океаном. За оцінками експертів, на території України розміщується понад 30 відсотків чорноземів світу. Українські ґрунти називають унікальним багатством загальнопланетарного значення. На цій землі завжди жили хлібороби, вони зрослися зі своєю ненькою-землею. Сучасні дослідження багатьох учених, які вивчають трипільську культуру, підтверджують спадкоємність культурних традицій, незважаючи на різноманітні міграційні процеси, що відбувалися протягом тисячоліть. Приходили та йшли далі племена завойовників і кочівників, але жителі цієї землі зберігали свої традиції та культуру. Їх називали різними іменами, проте етнічні ознаки залишалися незмінними. Не є випадковим, що вихідці з України за її межами (а таких сьогодні налічується близько 20 мільйонів осіб) селилися на територіях, найкраще придатних для хліборобства, — на Кубані, Алтаї, у Приамур'ї, на півдні Канади, півночі США, півночі Австралії, в Аргентині.

(36–37) Саме у ХХ столітті почали з'являтися наукові докази існування прадавніх коренів української нації, і це визнано у світі.

(38–43) Науковці називають українську мову однією з найдавніших і найдосконаліших мов світу. Польський учений-лінгвіст Михайло Красуський у праці «Прадавність української мови» (1880 рік) відзначив: «Тривалий час порівнюючи арійські мови, я переконався, що українська мова старша не тільки за всі слов'янські, включно з так званою старослов'янською, а й за санскритську, давньогрецьку, латинську й інші арійські».

(44–50) За евфонічністю (милосвучністю) науковці ставлять нашу мову на одне з перших місць у світі. Так, 1934 року на Всесвітньому конкурсі мов, що проводився у Франції, серед найкрасивіших і найбагатших мов назвали французьку, перську й українську. Милосвучність української мови досягається уникненням збігу голосних і приголосних, чергуванням звуків. Як підкреслюють дослідники, особливі краса та музикальність української мови є одним з найяскравіших проявів панестетизму, всеохопної любові до краси, що пронизує духовне та матеріальне буття українців.

(51–52) У сучасній українській культурі збереглися священні знаки-символи, історія виникнення яких сягає в глибину тисячоліть.

(53–55) Тризуб, державний символ України, є одним із найархаїчніших і найпоширеніших сакральних знаків людської цивілізації. Із тризубом зображалися грецький Посейдон, римський Нептун, індійські Шива та Вішну, скіфський Тагимасад.

(56–64) На території України знайдено наскельні малюнки із зображенням тризуба, датовані IV–III тисячоліттями до нашої ери. Тризуб був відомий в Ольвії, Боспорському царстві, Урарту, Ірані, Індії, на Кавказі, його зображення використовували представники крито-мінойської культури (III–II тисячоліття до нашої ери), гети (III–I тисячоліття до нашої ери), сармати, царські скіфи, руські князі. В Індії, у штаті Джаму і Кашмір, височить священна гора з трьома вершинами, яку індійці називають Трикута. У надрах гори заховане святилище богині Вайяну Деві — Великої Матері. Під охороною жерців, за трьома магічними каменями, знаходиться її велична бронзова фігура з тризубом у правій руці.

(65–73) Філософські гіпотези трактують цей знак як символічне зображення ідеї. Є думка, що тризуб — це символ державної влади. За іншими версіями — символ влади над трьома світами — небесним, земним і підземним, або ж символ-ключ до розуміння алфавітів земної писемності. Найгрунтовнішими видаються гіпотези, що шукають витoki тризуба в триєдності світобудови. Навколишній світ побудований на взаємодії трьох елементів: три типи кварків (елементарних частинок) утворюють атоми та молекули, що є основою всіх фізичних тіл; три кольори — жовтий, червоний, синій, — взаємодіючи, утворюють спектр веселки, багатобарвність світу; три напрямки виміру — ширина, довжина, висота — характеризують об'єм і простір світобудови.

(74–77) Гомер, описуючи у своїй «Іліаді» давніх жителів Північного Причорномор'я, дає їм характеристику «найсправедливіших серед людей». Конституція українського гетьмана Пилипа Орлика була неперевершеним правовим феноменом і однією з перших конституцій Європи.

(78–79) Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, творячи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну тканину життя.

(80–83) Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців — берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України — бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея.

За Світланою Гавриленко, «Дайджест Всеукраїнської експертної мережі» 838 слів

29. Слово *«зрослися»*, вжите авторкою в рядку 26, означає
- А стали єдиним цілим
  - Б набули більших розмірів
  - В з'єдналися в процесі росту
  - Г досягли вищого ступеня розвитку
30. Рядки *«Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців — берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України — бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея»* (рядки 80–83) є
- А тезою
  - Б аргументом
  - В прикладом
  - Г висновком
31. Слова авторки *«В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з'являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно...»* (рядки 15–17), є підтвердженням того, що життя націй
- А «підпорядковане закону ритму» (рядки 14–15)
  - Б «складні поліфонічні акорди» (рядки 7–8)
  - В «має свою місію, провідну ідею» (рядки 12–13)
  - Г «пов'язане з географічним положенням» (рядки 20–21)
32. У переносному значенні вжито слово, виділене в рядку
- А Як підкреслюють дослідники, особливі краса та *музикальність* української мови є одним з найяскравіших проявів панестетизму, всеохопної любові до краси, що пронизує духовне і матеріальне буття українців (рядки 48–50).
  - Б На території України знайдено наскельні *малюнки* із зображенням тризуба, датовані IV–III тисячоліттями до нашої ери (рядки 56–57).
  - В Конституція українського гетьмана Пилипа Орлика була неперевершеним правовим *феноменом* і однією з перших конституцій Європи (рядки 76–77).
  - Г Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, творячи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну *тканину* життя (рядки 78–79).
33. За стильовими ознаками текст є
- А художнім
  - Б розмовним
  - В публіцистичним
  - Г офіційно-діловим
34. Засобом міжфразового зв'язку першого та другого речень тексту (рядки 1–2) є
- А лексичний повтор
  - Б вставне слово
  - В займенник
  - Г синоніми

35. У тексті немає відповіді на запитання
- А Чому українці споконвіків були хліборобами?
  - Б Які чинники сприяють милозвучності української мови?
  - В Як дослідники тлумачать символіку українського герба?
  - Г Чому сучасні нації суттєво впливають одна на одну?
36. Для підтвердження своїх думок авторка залучає факти всіх перерахованих наук, окрім
- А історії
  - Б мовознавства
  - В фольклористики
  - Г геології

Частина 2

Українська література

37. Рядки *«Ой біжить мала дівчина, / А за нею русалочка: / «Та послухай мене, красна панночко, / Загадаю тобі три загадочки...»*, — є в
- А календарно-обрядовій пісні
  - Б соціально-побутовій пісні
  - В історичній пісні
  - Г баладі
  - Д думі
38. *«Незрівнянно більша радість збирати мед, аніж його споживати. До сього ми народжені...»*, — заявляє персонаж твору
- А Івана Котляревського
  - Б Івана Вишенського
  - В Івана Карпенка-Карого
  - Г Григорія Сковороди
  - Д Григорія Квітки-Основ'яненка
39. Нова українська драматургія започаткована твором
- А Григорія Сковороди
  - Б Тараса Шевченка
  - В Івана Котляревського
  - Г Івана Франка
  - Д Івана Вишенського
40. Низку риторичних запитань: *«Що ми?.. чий сини? яких батьків? ким? за що закуті?..»* — ставить автор у творі
- А «Україна в огні»
  - Б «Шевченко»
  - В «Чорна рада»
  - Г «І мертвим, і живим...»
  - Д «Сто років, як сконала Січ...»

41. Павло Тетеря, Іван Брюховецький і Яким Сомко є персонажами твору
- А «Чорна рада»
  - Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
  - В «Гіні забутих предків»
  - Г «Маруся»
  - Д «Людина»
42. У тому, що *«Сила родиться й завзяття / Не ридать, а добувати, / Хоч синам, як не собі, / Кращу долю в боротьбі»*, — переконаний автор твору
- А «Заповіт»
  - Б «Мойсей»
  - В «Contra spem spero»
  - Г «Ісаія. Глава 35»
  - Д «Гімн»
43. Уплив імпресіонізму явно відчутний у творі
- А «Intermezzo»
  - Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
  - В «Енеїда»
  - Г «Камінний хрест»
  - Д «Хазяїн»
44. Провідною ідеєю комедії «Хазяїн» є засудження
- А нещадної експлуатації селян багатіями
  - Б небажання багатіїв здобувати ґрунтовну освіту
  - В прагнення багатіїв до стягання задля стягання
  - Г байдужості багатіїв до проблем української культури
  - Д збайдужіння багатіїв до проблем народної освіти
45. У поемі «Мойсей» використано сюжет
- А давньоримський
  - Б давньогрецький
  - В давньоєгипетський
  - Г шумерський
  - Д біблійний

46. У рядках

*Звитяги наші, муки і руїни
Безсмертні будуть у її словах.
Вона ж була як голос України,
Що клекотів у наших корогвах!*

ідеться про героїню твору

А Лесі Українки

Б Ліни Костенко

В Павла Тичини

Г Володимира Сосюри

Д Івана Драча

47. «Сміх буде, плач буде перламутровий», — запевняє свою кохану ліричний герой вірша

А «Так ніхто не кохав...»

Б «Два кольори»

В «Ви знаєте, як липа шелестить...»

Г «І все-таки до тебе думка лине...»

Д «Арфами, арфами...»

48. Письменник Лозов'ягін обрав собі псевдонім

А Остап Вишня

Б Панас Мирний

В Марко Вовчок

Г Іван Багряний

Д Василь Барка

49. Дія комедії «Мина Мазайло» розгортається у

А Києві

Б Харкові

В Донецьку

Г Полтаві

Д Курську

50. Слова «Можна все на світі вибирати, сину, / Вибрати не можна тільки

Батьківщину» є в творі

А «Балада про соняшник»

Б «Лебеді материнства»

В «Ти знаєш, що ти — людина?»

Г «На колимському морозі калина»

Д «Любіть Україну»

51. *«Пошли ж вам, Боже, щасливу долю та сили в руки, щоб... возвеличили трудами красну землю нашу українську, аби цвіла вона багатствами і згодою»,* — благословляє своїх дітей героїня твору
- А «Кайдашева сім'я»
  - Б «Україна в огні»
  - В «Вершники»
  - Г «Камінний хрест»
  - Д «Три зозулі з поклоном»
52. *«Сонце моє оранжєве! Щомиті якийсь хлопчисько відкриває тебе для себе»,* — звертається до поезії ліричний герой твору
- А «Катерина»
  - Б «Сучасники»
  - В «Інститутка»
  - Г «Людина»
  - Д «Балада про соняшник»
53. *«Ніколи не сміявся без любові до вас усіх, до сонця, до вітру, до зеленого листу! У моєму сміхові завжди бачив народ...»,* — сказав
- А Іван Нечуй-Левицький
  - Б Іван Карпенко-Карий
  - В Іван Котляревський
  - Г Остап Вишня
  - Д Микола Куліш
54. *«Ти вже не згинеш, ти двожилава, / Земля, рабована віками, / І не скарать тебе душителюм / Сибірами і соловками»,* — звертається до України
- А Ліна Костенко
  - Б Леся Українка
  - В Василь Стус
  - Г Євген Маланюк
  - Д Іван Драч
55. Рядки
- Не поет — бо це ж до болю мало,
Не трибун — бо це лиш рупор мас*
- характеризують
- А Тараса Шевченка
  - Б Павла Тичину
  - В Василя Стуса
  - Г Володимира Сосюру
  - Д Василя Симоненка

56. Наприкінці ХХ століття помітним явищем української літератури став

- А імпресіонізм
- Б експресіонізм
- В постмодернізм
- Г романтизм
- Д реалізм

57. Установіть відповідність між назвою та проблемою (темою) художнього твору.

Назва твору

- 1 «Людина»
- 2 «Мисливські усмішки»
- 3 «Лісова пісня»
- 4 «Мойсей»

Проблема (тема) твору

- А батьки і діти
- Б боротьба духовності з буденщиною
- В взаємини вождя і народу
- Г замилювання рідною природою
- Д емансипація жінки

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.

Автор твору

- 1 Іван Багряний
- 2 Тарас Шевченко
- 3 Іван Карпенко-Карий
- 4 Михайло Коцюбинський

Персонаж твору

- А Палагна
- Б Феноген
- В Мавка
- Г Многогрішний
- Д Ярема Галайда

59. Установіть відповідність між назвою твору та історичним тлом, на якому розгортаються його події.

Назва твору

- 1 «Україна в огні»
- 2 «Гайдамаки»
- 3 «Чорна рада»
- 4 «Я (Романтика)»

Історичне тло

- А Коліївщина (1768 р.)
- Б Громадянська війна (1917-1921 рр.)
- В Голодомор (1932-1933 рр.)
- Г Друга світова війна (1939-1945 рр.)
- Д Руїна (1657-1687 рр.)

60. Установіть відповідність між цитатою з твору та його назвою.

Цитата з твору

- 1 «На снігу великими літерами було написано:
«ФІЙОНА МЕДВИНУ ПРИВІТ ПЕРЕДАВАЛА»
- 2 «Сьогодні усе для тебе –
Озера, гаї, степи.
І жити спішити треба,
Кохати спішити треба —
Гляди ж, не проспи»
- 3 «Лютували шаблі, і коні бігали без вершників, і
Половці не пізнавали один одного, а з неба палило
сонце, а гелгання бійців нагадувало ярмарок...»
- 4 «Ні! Я жива! Я буду вічно жити!
Я в серці маю те, що не вмирає»

Назва твору

- А «Ти знаєш, що ти — людина?»
- Б «Лісова пісня»
- В «Тигролови»
- Г «Катерина»
- Д «Вершники»

Частина 3
ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЮВАННЯ

Підтримайте або спростуйте думку: *«Будь-яка проблема – це можливість стати кращим»*.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, що найкраще підтвердять Вашу думку. Проілюструйте Ваші міркування посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.